

Njegova Svetost Arhiepiskop pečki,
Mitropolit beogradsko-karlovački i
Patrijarh srpski Gospodin Porfirije

30.januar 2024

Predmet: Molba **Njegovoj Svetosti Patrijarhu srpskom g.Porfiriju** da ukaže na potrebu hitnog obnavljanja proizvodnje lekova u Institutu za transfuziju krvi Srbije

Vaša Svetosti,

Vaš poziv građanima da se pridruže akciji dobrovoljnog davanja krvi ohrabrio nas je da ponovo ukažemo na grešku počinjenju u Institutu za transfuziju krvi Srbije obustavljanjem proizvodnje lekova iz krvi dobrovoljnih davaoca.

Podsećamo, preradom krvne plazme se dobijaju lekovi (albumin, imunoglobulin, faktori koagulacije...) koji se masovno koriste u lečenju velikog broja pacijenata u onkologiji, neurologiji, imunologiji kao i u svim hirurškim granama i bez kojih je savremena medicina nezamisliva.

Srbija je preradu krvne plazme započela u drugoj polovini prošlog veka u Institutu za transfuziju krvi Srbije (ITKS). Međutim, kao posledica neuspešnih reformskih i regulatornih rešenja tokom poslednje dve decenije prerada krvne plazme je smanjivana da bi 2019. godine bila potpuno ugašena. [OVDE](#)

Kratak uvid nam ukazuje na razmere štete: iz 208.000 jedinica krvi sakupljenih 2022.god. od dobrovoljnih davaoca moglo se dobiti 50 tona plazme. Pomenuta količina bi omogućila produkciju preko 200 kg imunoglobulina i nekoliko puta veću količinu albumina.

Nažalost, prerade nije bilo, a dragocenoj plazmi se gubi trag pa se treba nadati da ovaj nezamenljiv rastvor nije uništen jer bi Srbija u tom slučaju bila ponovo negativni unikum u Evropi. [OVDE](#)

Obustavljena proizvodnja ima dvostruke posledice:

1. Hiljade pacijenata ne dobijaju savremenu, efikasnu, ciljanu terapiju već su lečeni nespecifičnim, prevaziđenim substitucijama (puna krvna plazma, krioprecipitat...)
2. S obzirom da nema više proizvodnje iz domaće, besplatne krvne plazme, od stranih proizvođača se uvoze još veće količine skupih plazminih derivata nepoznatog porekla (primer: cena 1g. imunoglobulina je 70 evra). Uvoz, za koji Republički fond za zdravstvo (RFZO) godišnje izdvaja više desetina miliona evra je nedovoljan pa je terapeutsko korišćenje ovih bitnih lekova u Srbiji daleko ispod proseka moderne evropske medicine. [OVDE](#)

Absurd je alarmantan: država je poslednjih godina izdvojila milijardu evra za za modernizaciju bolnica i kupovinu savremene opreme a veliki broj pacijenata se i dalje leči neefikasnim, anahronim lekovima karakterističnim za sredinu prošlog veka.

Gašenje proizvodnje lekova iz domaće, besplatne krvne plazme je posledica dugogodišnje dominacije komercijalnog, parcijalnog interesa nad javnim interesom, koji na nažalost, nije bio zaštićen od strane nadležnih institucija, Ministarstva zdravlja i RFZO. [OVDE](#)

Konstatujemo da brojna upozorenja na uvećani zdravstveni rizik za hiljade pacijenata kao i na neracionalno rasipanje desetina miliona evra nisu do sada imale efekta jer su koruptivne sprege očito bile snažniji od interesa građana. [OVDE](#)

Vaša Svetosti,

Molimo Vas da snagom svog moralnog i duhovnog autoriteta ukažete nadležnim državnim vlastima na potrebu hitne obnove proizvodnje lekova iz plazme u ITKS. Potrebno je delovati na otklanjanje uzroka stalnih nestašica krvi a ne samo ne saniranje posledica. Time bi jedan od ključnih sistemskih prioriteta zdravstva, godinama ignorisan, bio ostvaren na veliku dobrobit građana Republike Srbije.

S dubokim poštovanjem,

Dr Draško Karađinović

NVO Doktori protiv korupcije

<http://www.healthcareanticorruption.org/>